

PÁLYAMŰ

**A Székesfehérvári Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiuma
kollégiumvezetői tisztségére a 269.E/2021. (X.22.) OBHE határozattal kiírt
pályázathoz**

dr. Zsitva Ágnes

I. Bevezető gondolatok

A fővárosban indult a bírói pályám, majd az Igazságügyi Minisztériumban beosztott bíróként töltött időt követően több, mint 4 éve kerültem a Székesfehérvári Törvényszékre, kollégiumvezető-helyettesként. Korábban soha nem voltam vezetői beosztásban és ide „kívülről jöttem”. Összesen 3 embert ismertem itt, őket sem közelről. Kis empátiával könnyen belátható, hogy nem könnyű helyzet.

De nem az érzelmek megszólítása érdekében hangsúlyozom ezeket a körülményeket, hanem arra szeretnék rávilágítani, hogy mindezek dacára mi vezetett arra, hogy a kollégiumvezetői tisztséget betöltésére pályázzak. Ennek a következő főbb okai vannak.

Egyrészt a kezdetekben a kollégiumvezető-helyettesi funkcióban, a szabályozók szerint lényegében önálló, saját feladatkör hiányában az történt, hogy a rám kiosztott feladatok mellett – szokás szerint, mint egész életemben mindig – megtalálom a feladatot és megtalál a munka. Ennek során azt tapasztaltam, hogy a próbálkozásaimra a vezetőtársak, és bírák, igazságügyi alkalmazottak jelentős része fogadókészséget mutat, sőt egyre inkább együttműködik. Idővel együttműködési készséget, segítő szándékot és végül elfogadást és elismerést érzékelttem. Nagyon sokat dolgoztam ezért és nagy megtiszteltetésnek érzem, köszönettel tartozom érte.

Másrészt ösztönzőleg hatott és hat rám az a szakmai kihívás, aminek az eredője a megye civilisztikai bíráiban rejlő nagyfokú szakmai teljesítőképesség. Az elmúlt időszakban különféle keretek közt megvalósult szakmai rendezvények és egyéni konzultációk azt mutatták nekem, hogy ezt össze kell és tudom fogni. Erre szükség és igény van, ehhez én hozzá tudok tenni és a kollégák számítanak rám ebben. Ahogyan én is számítok és számíthatok rájuk.

Harmadrészt – talán ez a legfontosabb és ezért szeretnék erről a legtöbbet szólni – az foglalkoztatott, hogy alkalmas vagyok-e kollégiumvezetőnek. Szerintem a vezetők közül egy törvényszéki kollégiumvezetőnek a legösszetettebb és legheterogénebb a funkciója: szakmailag a (munkajog anyagi jogi részét kivéve) a civilisztikai ügyszak teljes spektrumát lefedi járásbírói-törvényszéki, peres-nemperes, elsőfok-másodfok, bíró-titkár, különböző fizikailag is elkülönülő szervezeti egységek tekintetében; és mindezek igazgatási oldalán. A kollégiumvezetőre háruló jelentős – a kollégák többsége által nem is ismert és nem érzékelt – igazgatási feladatok csökkentése, a szakmai szerep előtérbe helyezése ugyan az utóbbi időben felmerült, de ez egyelőre nem érzékelhető. A kollégiumvezető feladata a szabályozókban lefektetett szakmai vonal és az igazgatási vonal által ráháruló feladatok ellátása, a felső igazgatási vezetés által előírtak végrehajtása, ellenőrzése. A kollégiumvezetőnek mindezek között kell szerintem a hidat és az oda-vissza irányuló összekötőkapocs szerepét betölteni. E többszörös funkciónak a következő aspektusai vannak: emberi-bírói-kollégialis-vezetői. Ezeket kell – ebben a prioritási sorrendben, de mégis egymás mellett – összhangba hozni és megvalósítani.

Rövidebben megfogalmazva, az egyéni kvalitások mellett legalább olyan fontos szerepe van a személyiségnek és szerepkörnek. A bírói gyakorlatom során és az elmúlt 4 éves vezetői ténykedésem kapcsán – különösen az utóbbi időben – informális csatornákon szinte szó szerint egyezően a következő visszajelzés fogalmazódott meg rólam többször: „Szigorú, de korrekt és felkészült!”. Biztosan van benne igazság, ha sokan így látnak és értékelnek. Ezen sokat gondolkodtam.

A „szigorú” minősítést illetően: Én inkább szabálykövetőnek, fegyelmezettnak és kötelességtudónak jellemezném magamat, nyilván ugyanezt várom el másoktól is. Emellett

(sajnos) maximalista vagyok, de egyrészt elsősorban magammal szemben, másrészt szerencsére tisztában vagyok ezzel, és másokhoz mindig ennek tudatában igyekszem viszonyulni. Nem vagyok tévedhetetlen, hibátlan, de minden tölem telhetőt megteszek érte, hogy lehetőleg ez ne forduljon elő és hálás vagyok minden visszajelzésért ezzel kapcsolatban (mind szakmai, mind vezetői, mind emberi oldalt érintően). A „korrekt” jelző számomra a legfontosabb akár ügyfelekről, akár kollégákról van szó. Azt is jelenti, hogy az ún. szigorúság nem öncélú vagy rosszindulatú. Az objektivitást és egyenlő mércét mind bíróként, mind kollégaként, mind vezetőként nagyon fontosnak és szükségesnek tartom. Én ebben a szervezetben – „kívülről jöttként” – az eltelt időben sok embert megismertem, megkedveltem, 1-2 barátira is szert tettem, egyeseket annak ellenére értékelek és tisztelek sok szempontból, hogy ez esetleg nem vagy nem maradéktalanul kölcsönös. A cselekedeteimet úgy vélem, úgy hiszem, mindig a tisztesség és részrehajlásmentesség határozza meg. A „felkészültséget” illetően pedig azt gondolom, hogy valóban sokat teszek azért, hogy a tudásomat bővítsem és azzal másoknak – ahol és amiben tudok – segítsek. Irreális elvárás azonban, hogy egy kollégiumvezető – amint kinevezik – mindent (is) tud, mindenhez (is) ért. Átfogó ismeretek, a hiányzók megszerzésére való törekvés mellett építeni lehet és kell a szervezet egyes tagjaiban rejlő szaktudásra.

Összességében azt gondolom, hogy alkalmas vagyok a kollégiumvezetői feladatkör betöltésére, de ehhez nélkülözhetetlen a kollégák és vezetők együttműködése minden téren. Fontos, hogy együtt és „egy irányba húzzuk a szekeret”, egymásra kellő empátiával és tisztelettel tekintsünk, valamint a közösségünk és az ügyfelek jólétéért, elégedettségéért mindannyian tegyünk. Azért nyújtottam be pályázatot, mert látok esélyt erre magunkban, és érzek elég erőt, kitartást és energiát magamban ahhoz, hogy a – jelenleg kissé zilált – kollégiumunkat és szervezetünket újra összekovácsoljam.

A pályaművem további részében először áttekintem a helyzetünket, utána – a kiírásra is figyelemmel – vázolom a kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú terveimet és azok megvalósításának ütemezését.

II. Helyzetértékelés a számok tükrében

A bíróságok működésének értékelésében központi szerepet kap az objektív mércének tartott statisztikai adatok elemzése. Kétségtelen, hogy ennek folyamatos nyomon követése egy szervezet irányításához fontos és elengedhetetlen szempont. Ám azt is ugyanolyan fontos tudni és figyelembe venni, hogy a számok mögött egyedi körülmények, egyes bírák, ügyfelek és ügyek állnak. Ezeket a számok nem képesek visszatükrözni, de a bírósági vezetőknek ezeket is ismernie kell és ezekre is tekintettel kell lennie.

A teljesség igénye nélkül ismertetem az aktuális kollégiumvezetői ciklus 5 lezárt évének ügyforgalmi, időszzerűségi mutatóinak alakulását. A folyó 2021-es évből is már 10 hónap eltelt, ezért erről a BIIR adataiból általam kinyert, de nagyságrendileg iránymutatónak tekinthető adatokat vettem alapul.

Ki kell emelni, hogy az elmúlt csaknem 6 év rendkívülinek minősíthető, mivel korábban soha nem tapasztalt újdonságok és kihívások elé állította a bírósági szervezetet. Ezek közül csak néhányat említek: ebben az időszakban jelentek meg a régi Ptk. mellett az új Ptk. hatálya alá tartozó ügyek; a régi Pp. mellett az új Pp. hatálya alá tartozó ügyek és ezzel először az ügyérkezés drasztikus növekedésére, majd csökkenésére gyakorolt hatás; az elektronikus ügyintézésre való áttérés; a közigazgatási és munkaügyi bíróságunk megszűnése és a munkaügyi perek és kollégák törvényszékre kerülése, míg egyes kollégák más (közigazgatási)

bíróságra áthelyezése; több kolléga nyugdíjba vonulása; a csaknem 2 éve tartó koronavírus világjárvány annak a személyi és tárgyi feltételeinket, valamint az anyagi és eljárási szabályokat máról holnapra átíró minden hozadékával együtt. Törvényszékünk a Fővárosi Ítéltáblától átkerült a Győri Ítéltábla alá, de központi régióhoz közeli fekvésünk folytán a megye ipari, kereskedelmi és agrártevékenysége változatlanul jelentős és a felek is gyakran kötik ki illetékességünket jogvitáikra. A törvényszékek között – a központi két nagy törvényszéket nem számítva – közepes méretűnek minősülünk, így ehhez igazított létszámunk folytán néhány kolléga kiesése vagy az ügyérkezés megugrása komoly nehézségeket okozhat, mindenkit érint.

Törvényszékünkhöz jelenleg négy járásbíróság tartozik, ebből kettő kisbíróság. A jelenleg ténylegesen szolgálatot teljesítő polgári járásbírói létszám a Dunaújvárosi Járásbíróságon 6 fő (2 vezető), a Bicskei Járásbíróságon 3 fő (1 vezető), a Sárbogárdi Járásbíróságon 2 fő (1 vezető). A Székesfehérvári Járásbíróságon 16 fő (2 vezető) és 1 fő 50 %-ban a Sárbogárdi Járásbíróságról kirendelve, valamint 2021. december 1-jétől további 1 fő áll szolgálatba.

A törvényszéken jelenleg 2 másodfokú polgári tanács működik 1-1 állandó tanácselnökkel és 2 + 3 fő előadóbíróval. A törvényszék munkaügyi pereit 2 bíró intézi. A polgári-gazdasági elsőfokú peres ügyeket 3 bíró intézi teljes referádával (egyikük OBT-tagként havi 3 nap tárgyalási kedvezmény mellett), további összesen 0,75 bírót tesz ki a 3 gazdasági nemperes ügyeket is intéző kolléga. A gazdasági nemperes ügyeket 3 bíró (és titkárok) intézi, akik mindhárman 25-25%-ban – elsősorban cég- és felszámolással kapcsolatos – elsőfokú pereket is tárgyalnak. Közölük 1 kolléga a közeljövőben várhatóan nyugdíjba vonul. Jelenleg 1 törvényszéki tanácselnöki hely pályázat alatt áll, valamint várhatóan és remélhetőleg legalább 1 további törvényszéki bírói álláshely kiírásra kerül.

Jelenleg örömdetesesen – az említett egy 50 %-ban kirendelt bírótól eltekintve – mindenki a helyén van, a korábbi években gyakori kirendelések megszűntek, a referádák az átalakításoknak köszönhetően letisztultak. Az egy szervezeti egységen belüli szakosodás lehetősége a létszám szűkossége folytán azonban csak korlátozottan megoldható. Szükségesnek és kívánatosnak tartanám, hogy minden ügýtípust legalább 2 bíró/tanács, de inkább 3-3 intézzon, de ez egyelőre csak korlátozottan tud megvalósulni.

II.1. Ügyteher

II.1.a. Törvényszék

polgári-gazdasági peres elsőfok

	érkezett	befejezett	folyamatban maradt	1 bíróra jutó folyamatos
2016.	837	721	517	119,12
2017.	551	725	343	80,90
2018.	381	471	233	66,95
2019.	322	372	183	68,80
2020	433	451	165	66,20
2021.10.31.	323	304	212	54,40

munkaügyi perek

	érkezett	befejezett	folyamatban maradt	1 bíróra jutó folyamatos
2016.	346	469	191	74
2017.	340	312	219	124
2018.	218	291	146	91
2019.	149	190	105	84
2020.	336	333	108	74
2021.10.31.	188	191	102	52

polgári-gazdasági peres és nemperes másodfok

	érkezett			befejezett			folyamatban maradt		
	peres	nemperes	összes	peres	nemperes	összes	peres	nemperes	összes
2016.	537	861	1398	466	898	1354	241	75	316
2017.	497	767	1264	547	723	1270	191	119	310
2018.	425	906	1331	500	831	1331	116	194	310
2019.	332	778	1110	344	857	1201	104	115	219
2020.	313	719	1032	311	734	1045	106	100	206
2021.10. 31.	279	657	936			946	97	98	195

gazdasági nemperes – csőd/felszámolási ügyek

	érkezett	befejezett	folyamatos
2016.	321	638	598
2017.	388	456	530
2018.	321	449	402
2019.	347	375	374
2020.	246	369	251

II.1.b. Járásbíróságok

polgári-gazdasági peres

	Szfv. JB			Dunaújv. JB			Bicskei JB			Sárbog. JB		
	érk.	bef.	foly.	érk.	bef.	foly.	érk.	bef.	foly.	érk.	bef.	foly.
2017.	3758	3458	1966	1351	1252	655	629	528	304	378	365	141
2018.	3035	3329	1672	975	1146	484	378	473	209	296	322	115
2019.	3113	3231	1554	1010	1080	414	446	436	219	239	252	102
2020.	2939	3067	1426	1017	974	457	438	505	152	221	245	78
2021.10.	2427	2569	1284	826	901	382	409	319	242	192	190	80

II.2. Időszerűség – 2 éven túliak

II.2.a. Törvényszék

	polg.-gazd. peres I.+II.fok		munkügyi peres I.fok		gazd. nemperes csőd/felszámolás	mindösszesen
	össz. db.	ebből 5 év felett	össz. db	ebből 5 év felett	össz. db.	
2016.	48	8	27	3		
2020.08.31.	54	11	11	0	82	147 db
2021.10.31.	32	5	3	0	59	94 db
db és % változás 14 hó alatt	-22 db -40,7%		-8 db -72%		-23 db -28%	-53 db -36%

II.2.b. Járásbíróságok

	Szfv. JB		Dunaújv. JB		Bicskei JB		Sárbog. JB		Mindösszesen
	össz. db.	ebből 5 év felett	össz. db.	ebből 5 év felett	össz. db.	ebből 5 év felett	össz. db.	ebből 5 év felett	
2016.	156	12	29	1	8	2	3	0	
2020.08.31.	105	8	20	1	14	0	7	1	146 db
2021.10.31.	93	7	15	3	9	1	2	1	119 db
db és % változás 14 hó alatt	-12 db -11,4%		-5 db -25%		-5 db -35%		-5 db -71,4%		-27 db -18,5%

II.2.c. Törvényszék + Járásbíróságok

	törvényszék + járásbíróságok	mindösszesen
2016.		
2020.08.31.	147 + 146 db	293 db
2021.10.31.	94 + 119 db	213 db
db és %		-80 db
változás 14 hónap alatt		-27,3%

II.3. Összegzés

Látható, hogy a 2016-2017. éveket rendkívüli terhelés jellemezte minden ügyszakban és szervezeti egységben, ez értelemszerűen az időszerűségi mutatókra is kihat. Ennek ellenére – komoly erőfeszítések árán – a befejezések szinte mindenütt rendszeresen meghaladták az érkezést, a hátralék ledolgozása folyamatos és töretlen. Az ezzel párhuzamosan 2018-2019-ben – az országos trendekkel egyezően, de attól elmaradó mértékében – jelentkező csökkenő érkezés lélegzetvételhez juttatta a szervezetet és jelentősen javultak az adataink minden szempontból. A 2020-2021. év adatai már elfogadható mértékű ügymennyiséget mutatnak. Azonban ezek az adok (2021-ből még 2 hónap van hátra!) egyben már azt vetítik előre, hogy – a viszontagságok ellenére – a csökkenés megállt és az érkezés növekedésnek indult egyes ügyszakokban és szervezeti egységekben (különösen a törvényszéken), illetve a befejezések hullámzóak. Ugyanakkor összeségében elmondható, hogy mindenütt jelentősen csökkent az ügyteher, ezért reális esélyt látok arra, hogy kellő odafigyeléssel meg tudjuk tartani, sőt javítani.

Mindez az időszerűségi mutatókban is jelentkezik. Különösen szeretném kiemelni, hogy az OBH elnöke által a 2 éven túli ügyekre vonatkozóan 2020. augusztus 31-i kezdőidőponttal elindított akció keretében 14 hónap alatt a törvényszékünk óriási eredményeket ért el mind önmaga, mind a többi törvényszék kiindulási értékeihez viszonyítva. Mindezt a pandémiával terhelt személyi, tárgyi és eljárásjogi körülmények között. Mind db-szám, mind %-os mérték szempontjából kiemelkedő teljesítményt nyújtottunk.

A befejezett 2 éven túliak mennyisége tekintetében – a központi 2 törvényszéket nem számítva – 2. helyen álltunk 1 év után, nálunk lényegesen nagyobb törvényszékeket megelőzve:

Összesítő - változás **mértéke** (db) szerint rendezve 2021.08.31-ig (büntetővel együtt)

	2020.08.31	2021.08.31	Változás	
			db	%
Fővárosi Törvényszék	3 961	3 097	-864	-21,81%
Budapest Környéki Törvényszék	2 217	1 624	-593	-26,75%
Kecskeméti Törvényszék	308	206	-102	-33,12%
Székesfehérvári Törvényszék	349	256	-93	-26,65%
Debreceni Törvényszék	245	163	-82	-33,47%
Egri Törvényszék	224	154	-70	-31,25%
Tatabányai Törvényszék	237	168	-69	-29,11%
Szegedi Törvényszék	241	174	-67	-27,80%
Győri Törvényszék	315	250	-65	-20,63%
Szolnoki Törvényszék	160	115	-45	-28,13%
Zalaegerszegi Törvényszék	165	124	-41	-24,85%
Nyíregyházi Törvényszék	252	215	-37	-14,68%
Miskolci Törvényszék	179	144	-35	-19,55%
Veszprémi Törvényszék	116	84	-32	-27,59%
Kaposvári Törvényszék	148	116	-32	-21,62%
Szombathelyi Törvényszék	182	150	-32	-17,58%
Pécsi Törvényszék	202	176	-26	-12,87%
Balassagyarmati Törvényszék	76	54	-22	-28,95%
Szekszárdi Törvényszék	131	118	-13	-9,92%
Gyulai Törvényszék	72	62	-10	-13,89%
Összesen	9 780	7 450	-2 330	-23,82%

Ez egyrészt mindannyiunkat büszkeséggel tölthet el, másrészt arra utal, hogy ebben a szervezetben van potenciál, oda tudjuk tenni magunkat, ha szükséges. Ugyanakkor azt is látnunk kell, hogy nem dőlhetünk sajnos hátra, hiszen volt is / van is mit ledolgozni. Még mindig nagyon magas a 2 éven túli ügyeink mennyisége. Ezek további csökkentésén kell fáradoznunk és minden tőlünk telhetőt megtenni ennek érdekében. Úgy gondolom, hogy egyszer kellene a fogunkat összeszorítva jelentősen lecsökkenteni ezt a mennyiséget, utána a szinten tartás már lényegesen kevesebb energiával jár.

Összességében úgy látom, hogy a jelenlegi helyzetünk a korábbi évekhez képest sokat javult minden szempontból, ha nem is nevezhető ideálisnak. Remélhetőleg a jövő nem ennyire lesz nehéz, mint a mögöttünk lévő időszak, de a következő 6 évünk sem lesz könnyű. Örök optimizmussal bízom benne és reális esélyt látok arra, hogy – ha mindenki teszi a dolgát – együtt és közösen további jó eredményeket érhetünk el. Én a magam részéről – amiben és amivel tudok – ezt kívánom segíteni.

III. A kollégium működésével kapcsolatos terveim

A bevezetőben és a helyzetértékelésben írtak határozzák meg a jövőre vonatkozó elképzeléseimet. Ezt három olyan alapvetésben tudom rögzíteni, amihez igazodási pontként minden kollégiumvezetői feladatom teljesítése során ragaszkodni kívánok, függetlenül annak jellegétől:

- nyugodt, hatékony működéshez szükséges feltételek biztosítása,
- a Kollégium szakmai szerepének erősítése,
- a színvonalas, igényes és időszerű ítélkezés segítése.

Ezek természetesen nem választhatók el élesen egymástól, megjelenítésük alapvetően a prioritások hangsúlyozását szolgálják.

Középpontban a szakmaiságnak kell állni, minden kollégiumvezetői intézkedés, döntés mögött elsődleges szempont a szakmaiság biztosítása. A tevékenységünk során – ugyanúgy, mint az egyes ügyekben – egymással szembenálló érdekek, szempontok jelennek meg. A bíró manapság talán legfőbb ellensége az idő, ami a megalapozott, igényes eljárással konkurál. Nem szabad, nem lehet választási kényszerként tekinteni ezekre. Az időtartam, nem azonos az időszerűséggel. A szakmaiság soha nem lehet az időtartam függvénye, de az időszerűség a szakmaiság immanens eleme. A szakmai tudás és magabiztosság, felkészültség magában hordozza, hogy egy ügy elbírálása csak annyi időbe teljen, amennyi feltétlenül szükséges. Meglátásom szerint mindig is lesznek és maradnak a – neuralgikus pontként kezelt – 2 éven túli, vagy a – 2022. januártól hatályba lépő elhúzóó ügyekért a törvényszéket terhelő vagyoni elégtétellel kapcsolatos törvény által kijelölt – 30 hónapon túli elsőfokú (munkaügyi ügyszakban 18 hónapon túli) ügyek. Az alkotmányos „észszerű idő” betartása érdekében azonban minden szükséges tudással rendelkezünk kell és minden ehhez rendelkezésünkre álló eszközzel élnünk kell.

Ezen a téren látom a legfontosabb feladataimat. Szeretném elérni, hogy legkésőbb a ciklus közepére a törvényszékünk civilisztikai ügyszakának ítélkezése kapcsán a szükséges intézkedések terén a fő téma ne az elhúzóó ügyek kezelése legyen, hanem az érzékelhető színvonalas szakmai munka és annak még további fejlesztése. Szeretném, hogy nem külső kényszer, hanem (csak és elsősorban) belső igény motiváljon mindannyiunkat ebben. Ebben a felgyorsult rohanó világban, a bírósági szervezettel szemben támasztott jogos elvárások és jogtalan támadások mellett, csak belső összetartáson alapuló és a színvonalas szakmai munka, az ezzel elérhető időszerűség tud adekvát válasz lenni.

III.1. Vezetői hitvallás

Az eddigiekből is látható, hogy a kollégiumvezetői szerepemet alapvetően az együttműködésre, egymás kölcsönös tiszteletben tartására, segítésére kívánom alapozni. Ahol a szervezet minden tagja teszi a maga dolgát és tesz a közösségért, illetve a közösség is tesz szükség esetén az egyénért. Ezt nem csak a törvényszék kollégiumára, hanem a járásbíróságainkra is kiterjedően értelmezem. A szakmai és igazgatási, a szervezetrendszeren belüli irányító, összefogó és összekötő funkciómát illetően azt gondolom, hogy a költő szavai jól visszaadják az elképzeléseimet a fent megfogalmazott alapcélkitűzések megvalósításában betöltött szerepemről:

„... Habár fölül a gálya,
S alul a víznek árja,
Azért a víz az úr!”
(Petőfi Sándor: Föltámadott a tenger...)

A bírói szervezet – hivatásuknál fogva szükségszerűen – önálló, független bírók együttese, ahol alapvetően e külön-külön egyéniségeknek, (mondhatni) egoknak a feladata az igazságszolgáltatással kapcsolatos valamennyi alkotmányos kötelezettség teljesítése. A vezető feladata, hogy ezt a tömeget mederben tartsa, nyugodt és békés vizeket teremtsen és elősegítse a helyes és elvárt irányba való áramlását.

Célom, hogy a szervezet minden tagja a képességeinek, tudásának, személyiségének megfelelően vegye ki a részét ebben. Fontosnak tartom, hogy a bírói függetlenség messzemenő tiszteletben tartása mellett és a bírakkal való egyeztetések figyelembevételével működjön a szervezet, de a kollégák is kötelességtudatos magatartást tanúsítsanak. Bármilyen probléma esetén elsődlegesen a személyes konzultációt, a megoldások, támogatási lehetőségek keresését preferálom. A formális igazgatási eszközöket csak a fokozatosság és arányosság mércéjével és az egyéni körülmények értékelésével kell alkalmazni. Az ellenőrzés, számonkérés nem mellőzhető, de soha nem öncélú.

Végezetül arról is szeretnék említést tenni, hogy véleményem szerint egy vezetőnek nem csak az esetleges hiányosságok, mulasztások, hibák kezelése a feladata, hanem a teljesítmény elismerése is. Nem formálisan és generálisan beszámolókból vagy hasonló keretek közt. Figyelemmel kell kísérnie a lehetőségekhez képest az egyes embereket és egyéni, személyes elismerést is kell adnia egy-egy eredmény vagy javulás esetén. A hivatásunkkal járó stressz, lelki teher mellett szerintem az is fontos, hogy erkölcsi elismerést, támaszt is kapjanak a kollégák. Azt is fontosnak tartom, hogy személyes, magán jellegű problémák esetén is bizalommal fordulhassanak a vezetőhöz, és ő a lehetőségekhez képest segítséget nyújtson.

III.2. A kollégium működési keretei

A kollégium mint testület képezi a hatékony és színvonalas munka egyik keretét, egyaránt van szakmai és igazgatási szerepe. A kollégium úgy vélem egyben felelősséggel is tartozik a járásbíráink irányába, de támaszkodnia is kell rájuk.

Rövid távon első között a kollégium ügyrendjének a felülvizsgálatát szükséges elvégezni. Ezt önmagában az elfogadása óta eltelt idő és bekövetkezett változások is indokolják. Leginkább azonban a kollégium működésének rugalmasabb, hatékonyabb és modernebb keretei kialakítása miatt szükséges. A kollégium tagságának közösen át kell gondolni, hogy a kollégium szakmai és igazgatási szerepét, annak erősítését mivel és miként látja a leginkább megvalósíthatónak. A kollégiumnak – ugyanúgy, mint a kollégiumvezetőnek – heterogén és összetett feladatköre van, számos olyan terület van, amiben csak a kollégiumi tagság egy része rendelkezik tapasztalattal. Mindezekre figyelemmel kell az ügyrendet meghatározni.

Emellett és ezzel párhuzamosan ugyancsak elsődleges feladatnak tartom a kollégium járásbírói választott tagjai helyzetének rendezését. Jelenleg két választott tagunk van, egyikük tagsága a veszélyhelyzet alatt járt volna le, egyelőre meghosszabbodott. Előtte a kollégiumnak felül kell vizsgálni a választott tagok bevonásával kapcsolatosan korábban meghatározott szempontokat, ügymenetet. Én a járásbírói bírák kollégiumi tagságának szerepét, célját elsősorban a kollégium szakmai működése színvonalának emelésében látom.

További fontos közeljövőben elvégzendő feladatunk a törvényszék ítélkezési tevékenysége, a rendelkezésre álló személyi erőforrásaink közös áttekintése és megbeszélése. A törvényszék elnöke határozza meg az ügyelosztási rendünket, ő osztja be, hogy a törvényszék bírái a

törvényszék különböző civilisztikai ügyszakai közül melyikben és milyen ügyek vitelével teljesít szolgálatot. Ebben a törvényszék elnöke mindig figyelembe vette a kollégium véleményét. Fontos, hogy lehetőleg mindenki a neki leginkább fekvő területen dolgozzon. De ugyanilyen fontos szempont, hogy a törvényszék minden ügyszaka ellássa a feladatát. Minden szakma, de a bírói különösen állandó tanulást és alkalmazkodást követel a folyton változó világunkban.

Jelenleg összességében elbírhatónak és kiegyensúlyozottnak látom a helyzetet, ám néhány ponton átgondolást igényel. Egyrészt a két másodfokú tanács működését ebben a formában (egyik tanácsban 2, másikban 3 előadóbíró) nem tartom optimálisnak. Itt is enyhe érkezésnövekedés jelentkezik, ráadásul a járásbíróságokról a 2 éven túli ügyekre való koncentráció folytán egyre több nagyterjedelmű ügy kerül felterjesztésre. Másrészt a peres elsőfokú ügyek érkezésnövekedésének, a befejezések csökkenésének és a – még mindig magas számú, zömében két bíró kezén lévő – 2 éven túli ügyek ledolgozása megtorpanásának jelei mutatkoznak. Végül meg kell említeni, hogy a cégpereket és gazdasági nemperes ügyeket jelenleg intéző három kolléga speciális szaktudással és nagyon stabilan, megbízhatóan működik, de egyiküknek a közeljövőben várható a nyugdíjba vonulása. Feltétlenül szükséges lenne és nagyon bízom benne, hogy a várakozásainknak megfelelően legalább egy törvényszéki bírói hely talán már decemberben vagy januárban kiírásra kerül. Emellett a jelenleg pályáztatás alatt álló tanácselnöki állás is függőben van. Pályázatom eredményessége esetén a jelenlegi kollégiumvezető visszatér az ítélkezési tevékenységbe, ugyanakkor a kollégiumvezető-helyettesi tisztség – remélhetőleg minél rövidebb időre – betöltetlen marad. Jelenleg tehát többismeretlenes helyzetben vagyunk, nem tudjuk, hogy hány emberrel és személy szerint kikkel számolhatunk. Legkésőbb a következő év elején, február tájékán mindezek és az akkori ügyforgalmi adatok ismeretében közösen, a – hosszabbtávú – egyéni és szervezeti érdekek figyelembevételével át kell beszélnünk, hogy hol és hogyan tartjuk szükségesnek a változtatást.

Természetesen a kollégium tagjai közötti munkamegosztás, az ügyelosztási rend szükséges változtatása folyamatos feladat. Ehhez kapcsolódóan fontosnak tartom, hogy rendszeresen áttekintsük és minden bíró tisztában legyen az egyéni teljesítményével és a törvényszék egésze helyzetével. Lényegesnek tartom, hogy ne csak a saját íróasztalunk végéig lássunk, hanem szélesebb képünk legyen.

Meg kell említenem a büntető kollégiummal és vezetőjével való együttműködést. Két fő kapcsolódási pontot látok: egyrészt a titkári erőforrásokkal való gazdálkodás, másrészt a Be. 13. § (3) bekezdése szerinti büntető ügyekben eljáró polgári bírák helyzete. Ezekben eddig is kiváló és konstruktív volt a kapcsolat és ezt a jövőben is így tervezem. A polgári ügyszak tekintetével volt a BV csoportnak a kártalanítási ügyekkel kapcsolatban 2-3 évvel ezelőtt előállt rendkívüli helyzetére, minden létező és „nemlétező” erőforrás odacsoportosítása értelemszerűen a polgári ügyszakban hiányt és többletterhet jelentett. A helyzet normalizálódása ez év végére reményeim szerint lehetővé teszi, hogy a titkárok egy része a törvényszék és járásbíróságok polgári ügyszakát segítse. Támogatom, hogy a titkárok a bírók mellett team-munka keretében segítsék a bírót, ami egyben a saját szakmai fejlődésüket is szolgálja. A büntető ügyekben eljáró polgári bírák tekintetében pedig megtörténtek az első gyakorlati tapasztalatok alapján a szükséges egyeztetések és változtatások. A jövőben is a két kollégium egymás érdekeire figyelemmel való együttműködését kívánom fenntartani. A polgári ügyszak tárgyaló bírait a lehetőségekhez képest mentesíteni szeretném e feladat alól, hiszen ez a polgári peres ügyszak teljesítményére negatív hatással van.

Természetesen a Bírói Tanáccsal is kölcsönös együttműködésen alapuló kapcsolatot kívánok tartani. Valamennyi vezetőtársammal – ideértve a tanácselnököket is – a rendszeres kommunikációra, információcserére és közvetlenségre épülő viszonyt kívánok ápolni: Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy nagy hangsúlyt szeretnék fektetni a kollégák megfelelő tájékoztatására is, az intézkedések okainak ismeretére és a szükséges területeken a véleményük kikérésére.

III.3. Szakmaiság és időszerűség

Amint a III. rész bevezetőjében már kiemelttem, a szakmaiság és időszerűség kéz a kézben jár, egyik sem létezik a másik nélkül. Ettől viszont határozottan elkülönül, de nem elválik az igazgatás és igazgatási ellenőrzés. Előbbi biztosításában az egyénnek elsősorban a kollégium és kollégiumvezető tud segítségére lennie. Utóbbi az igazgatási vezetőnek a Bszi. és az Igazgatási Szabályzat, vezetői igazgatási intézkedések által meghatározott keretek közt az eljárási határidők és ügyviteli szabályok betartásának ellenőrzésére és betartatására szorítókövetelménye; ám ezeken keresztül az időszerűséget is szolgálja. Az igazgatásnak a szakmaiság és időszerűség követelménye érvényesülését szolgáló tárgyi és személyi feltételeket kell biztosítania.

Kollégiumvezetőként az egyik legfontosabb feladatomban tartom, hogy a jogalkalmazási problémák, bizonytalanságok, típushibák feltárásra és feldolgozásra kerüljenek. Ehhez – főként az elhúzódó – ügyek és másodfokú hatályon kívül helyező határozatok, tanácselnöki feljegyzések és jelzések figyelemmel kísérését, a problémák azonosítását és azoknak a kollégium vagy egyéb szakmai fórum elé való becsatornázását tartom szükségesnek. Nagyban számítok a tanácselnökök és a kollégák (akár törvényszéki, akár járásbírói) jelzéseire, ahogyan ezt eddig is tették. Hangsúlyozom, hogy nem csak nagy dogmatikai, koncepcionális témák, hanem kifejezetten kisebb (nem annyira fontosnak tűnő) kérdésekre is gondolok. A tapasztalataim ugyanis a következőket mutatják. Az ügyek – nem objektív okok miatt – elhúzódása, „túl- vagy alultárgyaltsága”, megalapozatlansága hátterében három nagy okcsoport állhat: a bíró bizonytalansága vagy ismerethiánya akár anyagi jogi, akár eljárásjogi kérdésekben; átgondolatlan vagy nem kellően hatékony és célravezető pervezetés; és mulasztás (ez utóbbi igazgatási feladat). Az első kettő tekintetében az alábbi eszközöket kívánom alkalmazni.

Személyes támogatás:

Saját magamon, saját ügyemben is tapasztalom, hogy egy kollégával való személyes konzultáció tud adott esetben előre lendíteni, mert az ügybe beleragadva nem látom a fától az erdőt vagy nem jó a kiindulási pont, vagy csak megerősítésre van szükségem. Szerintem kérdezni, tanácsot kérni nem szégyen. Eddig is több kolléga megtisztelt azzal, hogy szakmai tanácsot kért akár apróbb, akár nagyobb kérdésekben. Mindig – a bírói függetlenség tiszteletben tartásával – igyekeztem segítségére lenni, szükség esetén jogszabály, bírói gyakorlat, jogirodalom vagy a terület valamely szakértőjével való egyeztetés útján. Én a véleményemet mondom, a döntés az ő kezében van. Ezek személyes, telefonos, e-mailes és újabban Skype-os formában gyorsan és közvetlenül zajlanak. Szeretném szorgalmazni és biztatni a kollégákat, hogy akár engem, de a másodfokú tanácsokat is bátran keressék és kérjenek szakmai segítséget. E módszert alkalmaztam elsősorban az OBH elnöke által a 5, illetve 2 éven túli ügyekkel kapcsolatosan megfogalmazott célkitűzések érdekében az általam mentorált kollégáknál. A jövőben is elsősorban erre kívánok építeni, mivel eredményesnek találom.

„Polgári fórum”:

Mintegy 4 éve hívtam életre a „Pp. szakmai fórumot”, ahol rendszeresen, előzetesen a kollégáktól begyűjtött kérdéseket közösen – érdeklődő törvényszéki és bírósági titkárok, fogalmazók részvételével – megvitátunk és megpróbálunk közös megoldást találni. Úgy látom, hogy erre azóta is töretlen az igény. A jövőben szeretném ezt kiterjeszteni anyagi jogi kérdésekre is, mert úgy tűnik ez a szakmai műhelymunka-jelleg jól működik a kollégáknál. Szerintem ennek a módszernek számos előnye van. Nagyban szolgálja az egységes jogalkalmazást. Számos olyan kisebb-nagyobb kérdést hoz napvilágra, amivel a kollégák küzdenek, de én nem észleltem, illetve a megbeszélések nyomán mások is felismernek. Szerintem lelkileg is pozitívan hat a kollégákra, hogy másoknak is vannak nehézségei és közösen próbáljuk megoldani. Emellett alkalmat ad egy-egy kérdés kapcsán annak tágabb kontextusba helyezésével rendszer- és dogmatikai összefüggések megvilágítására a konkrét eset kapcsán.

Tematizált szakmai napok:

Részben a kollégium már említett szakmai heterogenitása miatt is, de főleg a különböző bírósági szinteken, szervezeti egységekben azonos referádával dolgozó kollégák tudásának megosztása, elmélyítése, szintetizálása, és nem utolsósorban az egységes és megalapozott ítélkezés elősegítése ideális fórumának a szakmai napot tartom. Itt egy-egy – jellemzően elhúzódó vagy a gyakorlatban nehézséget okozó – pertípus anyagi jogi és specifikus eljárásjogi szempontból való feldolgozása, valamint az ügymenedzsment praktikus módszereinek a kidolgozása a cél. Ezekre – témától is függően – célszerűnek tartom meghívni az Ítéltábla és más – elsősorban, de nem feltétlen csak a régió – törvényszékeinek kollégiumvezetőjét, szaktanács vezetőjét, tagját.

Gyakorlatorientált hatékony pervitelre fókuszáló szakmai programok:

Meggyőződésem, hogy elsősorban a megfelelő anyagi és eljárásjogi szakmai tudásban és a lelkiismeretes munkában van az időszerűség kulcsa. Tény, hogy egyes pertípusok vagy bizonyos körülmények folytán vannak objektíve és szükségszerűen hosszabb időt igénylő ügyek. Ugyanakkor ezekben is és szinte minden más ügyben vannak olyan a perek elhúzódásához vezető perviteli problémák, rossz gyakorlatok, amelyek elkerülhetők. Ezekre fókuszáló gyakorlatorientált szakmai programokat is meg kell valósítanunk, amelyeken meg kell ismertetni a kollégákkal – a 2022. január 1-jén hatályba lépő és folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandó – polgári peres eljárások elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtételt bevezető 2020. évi XL. törvény tartalmát. A „sok kicsi-sokra megy” elvéből is következően a szükségtelen, helytelen, több lépésre elaprózott egy-egy eljárás lépés, indokolatlan „méltányosság” miatt eltelt 1-2 hetek, 1-2 hónapok jelentősen növelhetik a pertartamot. Ezek kiküszöbölhetőek. Erre törekednünk kell és úgy vélem jelentős javulást érhetünk el.

Kibővített és részkollégiumi ülések:

Szeretném, ha a kollégium a szakmai eszmecsere, vitás kérdések megbeszélésének és a szakmai ismereteink bővítésének a színtere lenne, amelyen minden bírósági bírónak lehetősége lenne igény szerint legalább Skype-on részt venni. Fontosnak tartom, hogy erre meghívjuk az Ítéltábla és/vagy más törvényszékek kollégiumvezetőjét, szaktanács vezetőjét, tagját, különösen amiatt, hogy bizonyos területekkel csak a kollégium egyes tagjai foglalkoznak. Szeretnék más törvényszékek kollégiumaival szorosabb kapcsolatot kiépíteni, a kollégiumi vitaanyagok megosztását szorgalmazni.

Ítéltáblával való kapcsolat:

A törvényszék és kollégiumának a járásbírójaival való fent vázolt kapcsolat lenne kívánatos az ítéltábla-törvényszék relációban is. Törekedni fogok a törvényszékünkön felmerülő kérdéseknek az ítéltáblához, esetleg rajta keresztül a Kúriára való becsatornázására.

A bírókkal való és a bírók közötti élő folyamatos kapcsolat:

Egy szervezet egyben egy egyénekből álló közösség is. Semmilyen terv nem tud megvalósulni, ha a közösség és annak tagjai (legalább a többség) azt nem fogadják el, nem érzik magukénak és nem tesznek érte. Eddig is az voltam és ezután is nyitott leszek a kölcsönös bizalmon és párbeszeden alapuló személyes kapcsolatokra. Szükség van arra, hogy visszajelzések érkezzenek, ideértve azt is, hogy mi működik és mi az ami nem jó, hogyan kellene vagy lehetne másként, jobban. A közösségünk tagjaitól eddig is érkeztek jó ötletek, javaslatok, erre ezután is számítok és szívesen fogadom. Egy szervezet, közösség, egyén életében vannak hullámvölgyek, vannak problémák, konfliktusok. A fél életünket a munkahelyen, munkahelyi közösségben töltjük, ez a közeg kihat a munkánkra és a magánéletünkre. Szeretném, ha összefogással és összetartással, egymásra figyelve és egymást támogatva tudnánk dolgozni. Én a magam részéről ezután is erre fogok törekedni és erre szeretnék mindenkit ösztönözni.

IV. Záró gondolatok

A kollégiumvezető-helyettesi feladataimat úgy vélem tisztességgel, lelkiismeretesen és nagy elhivatottsággal, legjobb tudásom és szándékom szerint láttam el. Rengeteget tanultam sokféle szempontból, de természetesen mindig lehet fejlődni, mindent lehet még jobban csinálni. Megismertem a törvényszékünk minden helyi sajátosságát, erősségét, a nehézségeket, értékes igazgatási és szakmai tapasztalatokat szereztem. Mindezek hasznosításával, töretlen lendülettel és munkával, bírótársaim együttműködésével szeretném ezt a jövőben is tovább vinni, az ügyfelek és a közösség szolgálatában.

Tisztelettel kérem Elnök Úr és a Kollégák bizalmát és támogatását a fentiek megvalósításához.

Székesfehérvár, 2021. november 30.

dr. Zsitva Ágnes

